

IN DIT NUMMER

CONTAINERDOK-WEST

De Antwerpse haven groeit en heeft dus meer ruimte nodig. Na de vorig jaar geopende Noord-zee-terminal is er al weer een containerterminal in voorbereiding. **pag. 4**

ONTPOLDEREN 'AVANT-LA-LETTRÉ'

In Zeeland is al ontpolderd! Niet door de mens maar door de natuur. Nieuwsgierig geworden? Lees dan ... **pag. 6**

OPINIE

De opinie van Jan Strubbe op de achterpagina gaat over de bestuurlijke kant van de havenontwikkelingen bij Antwerpen. **pag. 8**

Het Schelde-estuarium: deel van het Europees Natura 2000-Netwerk?

Op internationaal niveau zijn verschillende afspraken ter bescherming van natuurgebieden tot stand gekomen. Zo zijn er sinds de in 1971 te Ramsar gesloten internationale overeenkomst wetlandgebieden, en op grond van de EG-richtlijn uit 1979 Vogelrichtlijn-gebieden. In beide gevallen werd de argumentatie voor bescherming gezocht in een welbepaalde groep van dieren binnen die gebieden: de vogels. In 1992 heeft de Europese Gemeenschap een nieuwe richtlijn uitgevaardigd, die zich het behoud ten doel stelt van de biodiversiteit door de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna die daar deel van uitmaken: de Habitatrichtlijn (Europese richtlijn 92/43/EEG). Het Schelde-estuarium is daarvoor aangemeld.

Natuur in de Schelde: ribbels in Speelmansgat

Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verplichten de lidstaten tot het instellen van specifieke beschermingszones die het samenhangend Europees Ecologisch Netwerk 'Natura 2000' gaan vormen (zie kader). Nadat het Vlaamse deel van het Schelde-estuarium bij de Europese Commissie als habitatgebied was aangemeld,

heeft ook de Nederlandse regering onlangs besloten de Westerschelde met uitzondering van de vaargeul op de lijst van aan te melden habitatgebieden te plaatsen. De argumenten voor opname van het Schelde-estuarium in Natura 2000 worden in dit artikel uit de doeken gedaan.

NETWERK 'NATURA 2000'

In juni 1992 hebben de lidstaten van de Europese Gemeenschap de Overeenkomst over het behoud van de biologische diversiteit ondertekend. Deze overeenkomst voorziet in het opzetten van een netwerk van speciale beschermingszones gericht op het behoud van natuurlijke habitats (leefgebieden) en soorten die voor de hele EG van belang zijn: 'Natura 2000'. Belangrijke instrumenten voor de EG om hieraan invulling te geven zijn de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Via in de richtlijn omschreven procedures zou het netwerk in 2004 veiliggesteld moeten zijn.

SCHELDE-ESTUARium VAN GROTE ECOLOGISCHE BETEKENIS

Estuaria binnen de Atlantische regio worden in de Habitatrichtlijn aangemerkt als een niet-prioritaire habitat (zie kader op pag. 2). Dit betekent dat argumenten aangevoerd moeten worden om de Schelde deel te laten uitmaken van het Europees Ecologisch Netwerk Natura 2000. Welnu, argumenten zijn er legio.

In het deltagebied van Rijn, Maas en Schelde is de Schelde de enige rivier die de voor de Delta zo kenmerkende geleidelijke overgangen van zoet-watervmilieus naar zoutwatermilieus nog kent. Binnen dit systeem komen van oorsprong talrijke gradiënten voor, van zout/brak/zoet, droog/nat, voedselrijk/voedselarm en

Land van Saeftinge

kalkrijk/kalkarm, met alle daarbijbehorende vegetaties, flora en fauna. Spontane opbouw- en afbraakprocessen hebben hier nog de overhand op door de mens gestuurde processen.

Uniek aan het gebied is vooral dat de gradiënt van zout naar zoet water in de Schelde over een lengte van ruim 160 km nergens door sluizen of andere 'kunstwerken' wordt belemmerd. Met een oppervlakte van ongeveer 35.500 ha, waarvan zo'n 15.000 ha intergetij-

dengebied (platen, slikken en schorren), en uitschieters als het Verdrongen Land van Saeftinge met ongeveer 3000 ha, is het Schelde-estuarium op Europees niveau te beschouwen als een groot natuurgebied dat de hoogst mogelijke beschermingsgraad verdient.

INVLOEDEN VAN BEHEER

Ten behoeve van veiligheid, andere functies als scheepvaart en landaanwinning heeft de mens gedurende de laatste eeuwen de getijden-

dynamiek in de Schelde ingrijpend beïnvloed. Met name door inpolderingen via bedijking van schorgebieden en het uitdiepen en vastleggen van vaargeulen is het natuurlijk evenwicht tussen opslibbings- en erosieprocessen in het estuarium verstoord en is de rivierdynamiek afgenomen. Erosie van schorren en slikken heeft momenteel de overhand. Met de aanleg van onder meer schorrandverdedigingen wordt het afbraakproces weliswaar tegengegaan, maar de laatste decennia is het intergetijdengebied mede ten gevolge van omvangrijke inpolderingen als de Braakman en het Sloegebied met meer dan 3000 ha afgenomen. Ondanks de matige waterkwaliteit is het gebied nog steeds van grote betekenis voor talrijke steltlopers en andere watervogels en herbergt het een grote diversiteit aan plantengemeenschappen. Wat de vogels betreft, is de Schelde vooral van belang voor tienduizenden overwinterende grauwe ganzen, winterlingen en massaal ruiende bergeenden. Verder gaat het om de bescherming van de in het gebied voorkomende kokkelbanken en specifieke soorten die gebonden zijn aan het estuarium, zoute milieus of de contactzone tussen zout en zoet, zoals echt lepelblad en spindotter. Verder is van belang dat de belangrijke functie behouden blijft die de Schelde vervult als kraamkamer voor met name de zeebaars.

INHOUD EN PROCEDURE VAN DE HABITATRICHTLIJN

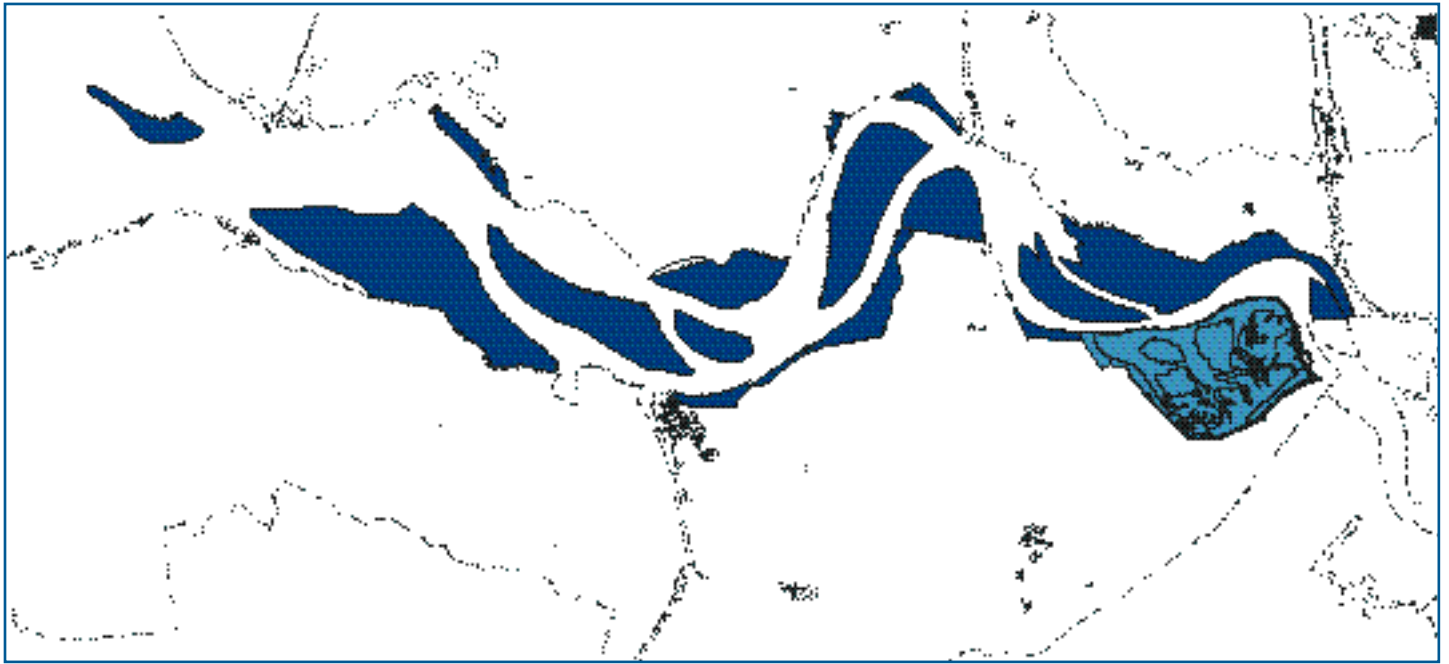
De Habitatrichtlijn richt zich op de bescherming van leefgebieden en soorten in vijf binnen de EG onderscheiden regio's. Een habitat wordt in de richtlijn omschreven als een natuurlijke of halfnatuurlijke zone met bijzondere en unieke biogeografische eigenschappen. De bijlagen van de Habitatrichtlijn vermelden 200 verschillende natuurlijke habitats en tal van eveneens in het kader van de richtlijn te beschermen dieren en planten. De Schelde ligt binnen de Atlantische regio en behoort tot het habitat estuaria.

De lidstaten doen via een overeengekomen procedure en op basis van gemeenschappelijke criteria een voorstel aan de Commissie over te beschermen gebieden die voor de gehele Gemeenschap van belang zijn. De richtlijn

maakt daarvoor nog onderscheid tussen (de meest zeldzame) prioritaire habitats/soorten en niet-prioritaire habitats/soorten. Het verschil is, dat de Europese Commissie die de lijst vaststelt voor prioritaire typen kan afwijken van het voorstel van de lidstaat.

Nadat de Commissie de lijst met gebieden heeft vastgesteld, wijzen de lidstaten de gebieden op de lijst als speciale beschermingszones aan.

Volgens de planning zou de Europese Commissie in juni 1998 de lijst vaststellen en zouden de speciale beschermingszones zes jaar later (in 2004) door de lidstaten moeten zijn aangegeven. Omdat in juni nog niet alle nationale voorstellen bij de Commissie waren ingediend, zal de EG-lijst later worden vastgesteld.

Habitatrichtlijngebieden Westerschelde

- status definitief t.o.v. de Habitatrichtlijn
- status onder voorbehoud t.o.v. de Habitatrichtlijn

AANWIJZING GEEN LOZE LETTER

In het bovenstaande plaatje staan de Habitatrichtlijngebieden in de Westerschelde aangegeven, die door Nederland zijn aangemeld. Ook Vlaanderen heeft gebieden in de Zeeschelde aangemeld bij de Europese Commissie. Hieruit blijkt dat de beide 'estuariumeigenaars' het getijdengebied met gelijke intenties willen beschermen. De rechtsgevolgen van de beschermingszones houden in dat plannen of programma's die een belangrijk effect kun-

nen hebben op de instandhoudingsdoelstelling van een gebied, op passende wijze worden beoordeeld. Dit betekent dat de wezenlijke kenmerken van de habitat of soort niet mogen worden aangetast. Bij dwingende redenen van groot openbaar belang kan daarvan (na compensatie van de waarden die verloren gaan) worden afgeweken. Voor niet-prioritaire habitats of soorten staat dat ter beoordeling van de lidstaat, en voor prioritaire habitats of soorten wordt dat ter beoordeling voorgelegd aan een door de EG in te stellen commissie. Voor maatregelen ter bevordering van het behoud van prioritaire natuurlijke habitats of soorten biedt de EG mogelijkheden van medefinanciering.

De Gemeenschap ziet verder ook toe op het instandhouden van aangewezen natuurlijke habitats en soorten.

Wat de draagwijdte van deze Europese habitatrichtlijn in de praktijk zal zijn, is nu nog moeilijk in te schatten. Wel zeker is dat hij een rol zal spelen bij de binnenkort op te stellen grensoverschrijdende visie voor het gebied en bij in de toekomst op te stellen Milieu-effectrapportages. Dat de aanmelding geen loze

letter is, bleek ook bij de besluitvorming rond de aanleg van het containerdok op de linkeroever langs de Zeeschelde bij Doel (zie daarvoor elders in deze nieuwsbrief). De Habitatrichtlijn kan de ontwikkeling bij Doel weliswaar niet tegengaan, maar voor het verlies aan slik- en schorgebied wordt wel compensatie geboden. Deze wordt gezocht in nog niet door de richtlijn beschermde, qua milieu vergelijkbare habitats elders langs de Zeeschelde en haar estuariene bijrivieren. (WH/MH)

Plaat van Baarland in de Westerschelde bij Oudelande

Voor nadere informatie over de habitataanmelding:

In Nederland:
LNV directie Zuidwest
Th. De Gelder
Postbus 1167
3300 BD Dordrecht
Tel. +31 (0)78 639 54 12

In Vlaanderen:
Aminal afdeling Natuur
Graaf de Ferrarisgebouw
Emile Jacqmainlaan 156, 4e verd.
1000 Brussel
Tel. +32 (0)2 553 76 83

Containerdok - West

GROOTSTE EUROPESE GROEICIJFER

Antwerpen is sinds begin 1997 een hypermoderne containerterminal rijker, namelijk de Noordzeeterminal. Deze heeft een capaciteit van 650.000 TEU (Twenty Feet Equivalent unit). Toch heeft de haven van Antwerpen op middellange termijn behoefte aan heel wat extra behandelingscapaciteit, zodat nieuwe containerkaden zich opdringen. De keuze viel op een getijdendok ten zuiden van de dorpsgemeenschap Doel.

Antwerpen is een van de drie belangrijkste containerhavens van Europa. De afgelopen jaren zijn de containertrafiek bijna explosief gestegen. Sinds 1994 groeit Antwerpen elk jaar het snelst van de grote containerhavens. In nauwelijks drie jaar tijd nam de overslag van het gecontaineriseerde stukgoed toe met 45 procent, dat is een jaarlijkse groei van meer dan 13 procent. In dezelfde korte tijd is Antwerpen van de elfde plaats op de wereldranglijst van de containerhavens opgeklommen tot de negende plaats.

In 1997 boekte Antwerpen het grootste Europese groeicijfer en haalde bijna de kaap van de 3 miljoen TEU. Prognoses gaan voor Antwerpen uit van een containertrafiek van 4,1 miljoen TEU in 2010.

De cruciale factor in het grote succes van Antwerpen als containerhaven is zonder meer de recente uitbreiding van de twee containerterminals langs de rechter Scheldeoever.

Ten opzichte van de vroeger gebouwde terminals in het dokkencomplex, achter de sluizen, hebben deze rivier-terminals het voordeel dat zij snel en probleemloos door containerschepen bereikt kunnen worden. Dat komt uitstekend tegemoet aan de dringende behoeften van de grote containerrederijen.

GETIJDENDOK

Van de uitvoering van het Schelde-verdiepingsprogramma wordt een positieve impact verwacht op de eerdere groei van het containerverkeer. De verbeterde maritieme toegankelijkheden die hierdoor ontstaan – en vooral voor de nieuwste mega-carriers: zeer grote containerschepen met een capaciteit van meer dan 4000 TEU – waren voor bepaalde consortia de aanleiding tot de beslissing Antwerpen als aanloophaven in het vaarschema op te nemen.

Er werden zestien plannen uitgewerkt om extra containercapaciteit op de linkeroever te creëren, omdat, op Belgisch grondgebied, de mogelijkheden op de rechteroever uitgeput zijn.

Uiteindelijk is (op basis van een multi-criteria-analyse) gekozen voor een getijden-dok ten zuiden van de dorps-gemeenschap Doel. Dat biedt wat meer mogelijkheden dan het klassieke terminalconcept langs de Scheldeoever, zoals gebruikt voor de Europa- respectievelijk Noordzeeterminal.

In de eindfase zullen langs het getijdendok drie nieuwe terminals aangelegd worden met een veelvoud aan aanlegmogelijkheden langs 4850 m diepwaterkade. De drie terminals die in drie delen ont-

wikkeld worden zullen een
gezamenlijke oppervlakte
beslaan van 220 ha.

Het eerste deel, gelegen aan de noordzijde aan het dok langs de kant van de Schelde, zal uiteindelijk zo'n 58 ha beslaan en over een meerlengte van 1100 m beschikken. Voor de binnenscheepvaart wordt een kaailengte van 300 m voorzien. De terreindiepte van de terminal zal schommelen tussen de 400 m en 550 m. Het tweede deel is gelegen langs de zuidzijde aan het getijdendok aan de kant van de Schelde. De zeegebonden overslag zal ongeveer 54 ha beslaan. Het derde deel, met een nuttige kaailengte van 2350 m, sluit aan deel 1 en aan deel 2 in onder de vorm van een U.

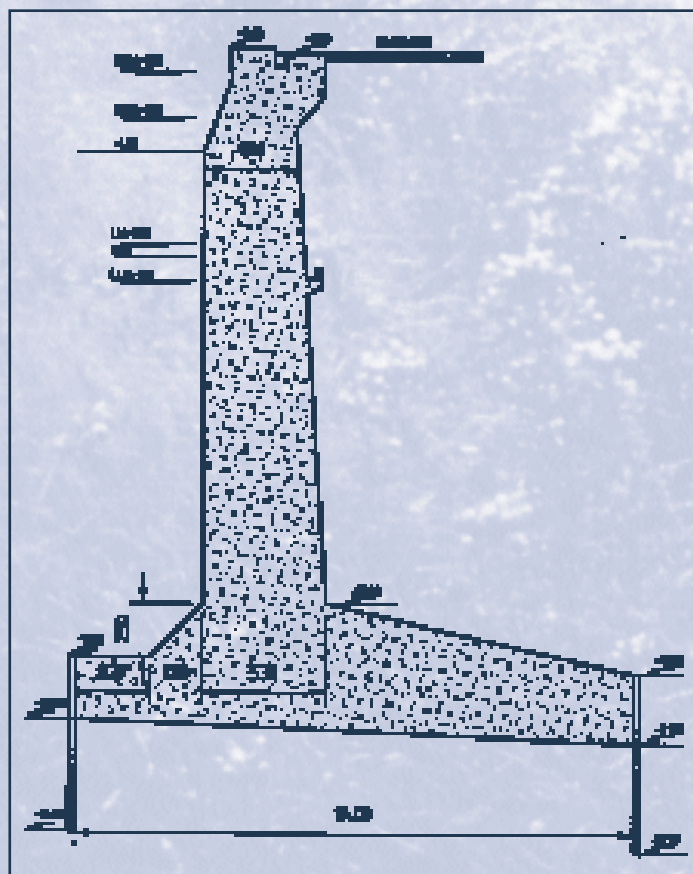
Wat de timing voor de bouwperiode betreft, is de planning als volgt:

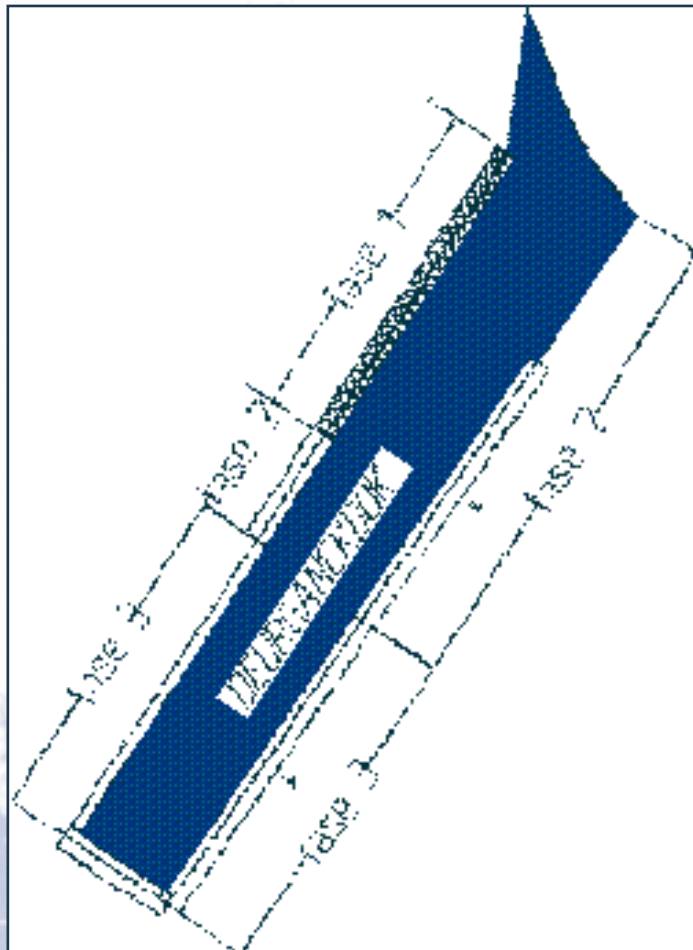
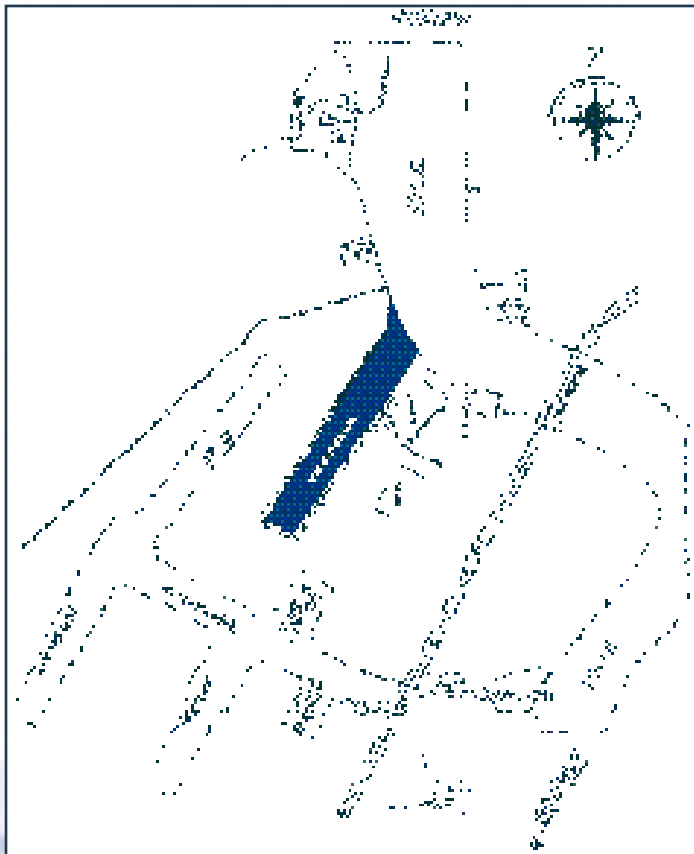
- deel 1 : 1998 - 2000
- deel 2 : 2001 - 2006
- deel 3 : 2006 - 2010

Voor de exploitatie van deel 1 van het getijdendok wordt een deel van het dok al vrijgebaggerd. In totaal moet 10 miljoen m³ baggerspecie worden verwerkt, en 3 miljoen uit de Schelde.

Deze baggerspecie zal opgespoten worden op de terreinen rondom het getijdendok en het MIDA 1 (Maritime Industrial Developing Area). De baggerspecie is zuiver: ze bestaat uit poldergrond en onderliggende zandlagen van de linkeroever. Deze terreinen zullen bestemd blijven voor industriële vestigingen.

Doorsnede kaaimuur

Situering (links) en fasering (rechts) van het Deurganckdok

Voor de exploitatie van deel 2 kan op dezelfde wijze te werk gegaan worden.

Voor de exploitatie van deel 3 dient de specie verwerkt te worden op de terreinen van het MIDA 2.

DE DEELGEMEENTE DOEL VERDWIJNT

In de media is heel wat te doen geweest over de beslissing om de deelgemeente Doel te laten verdwijnen.

De hieruit voortvloeiende beleidsimpasse met betrekking tot de aanleg van het getijden-dok met de containerterminals, evenals de verdere toekomst van de woonkern Doel, werd begin 1998 doorbroken. In de beslissing van de Vlaamse regering van 20 januari 1998 komen de volgende zaken aan bod:

- de aanleg van het containergetijdendok-west;
- de inname van de benodigde gronden;

- de verdere uitbouw van de havenstructuur in de haven op de linkeroever;
- de toekomst van de deelgemeente Doel.

De Vlaamse regering gelastte de minister van Openbare Werken een werkgroep op te richten, die de uitwerking van een globaal sociaal en financieel begeleidingsplan als opdracht krijgt. Dit begeleidingsplan moet voorstellen bevatten met betrekking tot:

1. de onteigeningen, rekening houdend met de geactualiseerde waarde van het vastgoed op basis van het referentiejaar 1994;
2. de herhuisvesting van de bewoners van Doel, rekening houdend met hun wensen en de mogelijkheid om binnen de omliggende deelgemeenten van Beveren te gaan wonen via allerlei vormen van huisvesting.

Het plan wordt opgesteld voor alle inwoners van Doel, zowel degenen in de dorpskern als degenen die verspreid in de polder wonen. Het moet vóór de aanvang van de bouwwerkzaamheden van het getijdendok afgewerkt zijn. Het plan moet ter goedkeuring aan de Vlaamse regering voorgelegd worden. Deze verbindt zich ertoe tijdig de vereiste financiële middelen voor de uitvoering ervan te reserveren.

De Vlaamse regering heeft tevens een sociaal bemiddelaar aangewezen om dit begeleidingsplan op te volgen en te begeleiden in overleg met alle betrokkenen, in het bijzonder de bevolking van Doel. De verwerving van de eigendommen in Doel zal plaatsvinden tegen sociaal aanvaardbare tarieven en overeenkomstig voorwaarden van het sociaal begeleidingsplan. (WG)

Voor meer informatie:
Ministerie van
de Vlaamse Gemeenschap
Dept. Leefmilieu en Infrastructuur
Adm. Waterwegen en Zeewezen
Afdeling Zeeschelde
ir. Willy Vrelust,
celhoofd Infrastructuur Havens
Copernicuslaan 1, bus 13
2018 Antwerpen
Tel: +32 (0)3 224 67 11

van Selenapolder naar Sieperdaschor

De afgelopen jaren is er rond de Westerschelde veel beroering ontstaan over de voorstellen in het Natuurherstelplan Westerschelde. Met name de ontpolderingen ter compensatie van het verlies aan natuurwaarden door de verdieping van de vaargeul van de Westerschelde vonden onvoldoende maatschappelijk draagvlak. Maar niet zo heel lang voor de brede maatschappelijke discussie over deze plannen in de regio had er al een ontpoldering van de Selenapolder plaatsgevonden. En wel zonder enige maatschappelijke beroering! Rijkswaterstaat (Rijksinstituut voor Kust en Zee en Directie Zeeland) heeft de ontwikkelingen die sindsdien in het gebied zijn opgetreden, gemonitord. De bevindingen naar aanleiding van zeven jaar meten zijn begin 1998 gepresenteerd in het rapport 'Sieperdaschor: van polder naar schor'.

GESCHIEDENIS

Met de aanleg van een leidingendam in 1966 werd een langgerekt deel van zo'n 100 hectare van het Verdrongen Land van Saeftinge afgesneden. Al snel werd een dijk aan de Westerscheldezijde aangelegd, en een groot deel van de zo ontstane polder in agrarisch gebruik genomen. Dat gebied kreeg in de volksmond de naam Selenapolder.

De zomerdijk brak driemaal door; de eerste twee keren werd de schade hersteld. De derde keer, in februari 1990, bleef herstel achterwege. Sindsdien heeft het getij van de Westerschelde weer bezit genomen van de polder. In 1993 kwam het gebied in het bezit van de stichting Het Zeeuwse Landschap, die het de naam Sieperdaschor gaf.

De grauwe gans waardeert het Sieperdaschor als broed- en als foerageergebied

MAATSCHAPPELIJK KADER

Medewerkers van Rijkswaterstaat realiseerden zich dat deze 'spontane' ontpoldering de kans bood om kennis te vergaren over de ontwikkeling van een polder naar een buitendijks gelegen brakwatergebied. Er werd in het Sieperdaschor dan ook met allerlei metingen begonnen. De ontwikkeling van de bodemhoogtes, waterstanden, vegetatie, vogels en bodemdieren werden gevolgd.

Dit was een opportune keuze omdat bij de ingenieurs van Rijkswaterstaat in de jaren negentig het inzicht ontstond

dat de inpolderingen, die al sinds eeuwen plaatsvonden, in combinatie met een steeds diepere vaargeul, de Westerschelde in een 'te krappe jas' hebben gestoken. Een mogelijke oplossingsrichting was het vergroten van het rivierbed, bijvoorbeeld door ontpolderingen in met name het bovenstroomse deel van de Westerschelde (traject Saeftinge-Antwerpen).

HET WATER ZOEKT ZICH EEN WEG

Maar wat is er sinds die derde doorbraak in 1990 allemaal in het gebied gebeurd? Door het getij schuurde zich al snel een

geul uit die aantakte op de al aanwezige sloot langs de noordrand van het gebied. Door de stroming in de ontstane geul dreigde de leidendam echter ondermijnd te worden. Daarom werd besloten om de geul te verleggen. In 1993 werd een nieuwe geul gegraven, ongeveer op de as van het gebied, en de oude geul gedicht. Sindsdien heeft de nieuwe geul zich uitgebreid en kon het gebied met eb beter 'leeglopen'. Na zeven jaar van getij lijkt er inmiddels (bijna) een evenwicht te zijn ontstaan tussen de omvang van de krekken en de hoeveelheid water die met het getij door het gebied stroomt.

'Birds-eye-view' op het verleggen van de geul in het Sieperdaschor in 1993

FLORA EN FAUNA

De voormalige akkers in het gebied vormden aanvankelijk kale slikken en poelen die gekoloniseerd werden door bodemdieren, zoals slijkgarnalen en zeeduizendpoten. Vele vogels kwamen hier hun kostje vergaren. De weilanden werden na de doorbraak nog steeds beweide met koeien. De planten in de graszode werden echter vervangen door soorten van brakke schorren, zoals kweldergras.

Met het verleggen van de geul ontwaterde het gebied beter en bleef er minder water in poelen achter. Daardoor groeiden de kale slikken en poelen in een snel tempo dicht met typische brakwaterschorplan-

ten als zeebies, zeeaster en riet. Met het uitbreiden van de tot manshoog opgroeiende vegetatie verminderde het belang van het gebied voor de steltlopers die op de kale slikken foerageren. Maar juist de moerasvogels zoals grauwe gans en waterral namen daarmee in aantal toe.

VOORLOPIGE BALANS

De ontwikkelingen sinds 1990 laten zien dat in het gebied in relatief korte tijd een poldergebied door de 'natuur' omgevormd werd tot een schor die in grote mate overeenkomt met schorren in de onmiddellijke omgeving. Er ontstonden een natuurlijk ogend krekken-

patroon en schorstructuur waar schorplanten, bodemdieren en vogels (razend) snel hun plek vonden. Natuurlijk profiteerde het gebied daarbij van het direct naastgelegen Verdrongen Land van Saeftinge, waarmee het een groot ecologisch complex vormt. (ES)

Voor meer informatie:
Rijkswaterstaat Directie Zeeland
Afdeling AXW, drs. Kees Storm
Postbus 5014
4330 KA Middelburg
Tel. +31 (0)118 68 62 71

Dit artikel is een aangepaste versie van een artikel dat is gepubliceerd in Zoutkrant 12 (2), een uitgave van het Rijksinstituut voor Kust en Zee.

De MAS is verschenen

De Milieu Aspecten Studie (MAS) Baggerspecie Westerschelde is uitgekomen. U kunt deze aanvragen bij:

Rijkswaterstaat Directie Zeeland
t.a.v. mw. A. Spanjers
Postbus 5014
4330 KA Middelburg
Tel. +31 (0)118 68 60 00

De Waaslandhaven in stroomversnelling

De Vlaamse regering is druk in de weer met het ruimtelijk uittekenen van de Waaslandhaven. Geplaatst tegenover de dringende vraag uit havenmiddelen om nieuwe overslagmogelijkheden voor containers te creëren, heeft de Vlaamse regering begin 1998 beslist om in de Waaslandhaven een nieuw groot getijdok aan te leggen voor de containeroverslag, het Deurganckdok. Deze beslissing is één van de belangrijkste van de laatste decennia voor de Vlaamse havens; zij zal het Vlaamse havenbeleid tot ver in de 21ste eeuw bepalen. Het meest in het oog springende onderdeel van de beslissing is het verdwijnen van het dorp Doel. De besluitvorming vertoont een aantal belangrijke aspecten, die ik even wil bespreken. De beslissing was weldoordacht. Zij was gestoeld op een jarenlange voorbereiding door de Vlaamse administratie en afgewerkt op een politiek correcte wijze. Bij de besluitvorming werden alle aspecten, betrokken, niet alleen de louter technisch-economische zoals soms te veel bij haven dossiers het geval is, maar ook de sociale, planologische en milieuaspecten kwamen ruim aan bod. Het geheel is evenwichtig en biedt een toegevoegde waarde voor tal van maatschappelijke belangen. Ikzelf vind het bijzonder positief dat de regering heeft durven te beslissen om Doel te laten verdwijnen. Nu kan de hervestiging van de bewoners op een sociaal aanvaardbare manier gebeuren; het alternatief was een langzaam wegkwijnen van het dorp en een ontwaarding van de eigen-

dommen, wat in feite neerkwam op een stiekeme beroving. De besluitvorming rondom het containerdok heeft steeds rekening gehouden met de belangen van de natuurontwikkeling in het Schelde-estuarium. Zeker, er verdwijnen in eerste instantie een aantal schorren en slikken en een grote oppervlakte aan habitat- en vogelrichtlijngebieden gaat verloren. Maar dit alles wordt meer dan gecompenseerd. Binnen het project zelf wordt de vergane oppervlakte van slikken en schorren volledig gecompenseerd door de aanleg van nieuwe gebieden. De regering heeft reeds in het Scheldebekken de gebieden aangeduid die zullen dienen als compensatie voor de andere verloren gebieden. Het gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren werd in herziening gesteld, niet alleen met het oog op de aanleg van het containerdok, maar ook met het oog op een groene bijstelling van de lay-out van de Waaslandhaven. Op dit ogenblik kan ik nog niet stellen dat het interne evenwicht bereikt is, maar het feit dat de belangen van de natuur op een sterke manier in het geding waren, schept hoop op een verdere multifunctionele ontwikkeling van het Schelde-estuarium. Ten slotte vind ik dat nog moet worden gewerkt aan de kwaliteit van het openbaar debat in Vlaanderen. De inzet is te komen tot een beduidende verbetering van het maatschappelijk welzijn. Het huidige debat kan snel verwateren in een procedurekwesties. Advocaten duiken nu overal op en de messen worden

Jan Strubbe

gescherpt voor juridische discussies, die vooral aandacht zullen besteden aan procedures. Het debat over de inhoud zelf geraakt hierdoor op de achtergrond. Heel wat nuttige energie kan teloor gaan in een zorg naar het vermijden van procedurefouten, wat uiteindelijk kan leiden naar een formeel 'administratieve' discussie en niet naar een breed maatschappelijk debat.

In een belangrijke beslissing zoals nu over de Waaslandhaven moeten diverse belangen tegen elkaar afgewogen worden. Een evenwicht kan misschien niet voldoen voor de verdedigers van een bepaalde maatschappelijke functie, maar toch prima zijn voor de maatschappij. Door een goede dialoog kan een evenwicht bevorderend zijn voor alle maatschappelijke functies, bij een slecht overleg kunnen ook verliezers ontstaan. Het komende debat over de Waaslandhaven zal verhelderend zijn voor de kwaliteit van ons maatschappelijk debat.

Jan Strubbe, Directeur-Generaal Adm. Waterwegen en Zeewezen Graaf de Ferrarisgebouw, 6e verd. Emile Jacqmainlaan 156, bus 5 B-1000 Brussel
Tel. +32 (0)2 553 77 11

COLOFON

De Schelde Nieuwsbrief is een gezamenlijke Nederlands-Vlaamse kwartaaluitgave van het Schelde InformatieCentrum. De nieuwsbrief valt onder verantwoordelijkheid van de in het Bestuurlijk Overleg Westerschelde participerende organisaties, de Administratie Waterwegen en Zeewezen, AMINAL afdeling natuur (ecologisch impulsgebied Schelde-Dender-Durme) en het Instituut voor Natuurbehoud. Deze uitgave wordt mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Europese Unie LIFE project MARS. De in de nieuwsbrief gepubliceerde meningen weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs het beleid van de participerende organisaties.

SCHDELDE INFORMATIECENTRUM
Coördinator: Lilian Withagen
Grenadierweg 31
4338 PG Middelburg

CORRESPONDENTIEADRES
Postbus 8039
4330 EA Middelburg
Telefoon (0118) 672238
Fax (0118) 651046
E-mail:
SIC@RIKZ.RWS.MINVENW.NL

**Schelde InformatieCentrum
op Internet**
<http://waterland.net/sic/>

CORRESPONDENTIEADRES BELGIË
Ecologisch Impulsgebied
Schelde-Dender-Durme
Copernicuslaan 1 bus 7
2018 Antwerpen
Telefoon 03 224 62 50
Fax 03 224 60 87

REDACTIE
Willy Graré, Wim de Haan,
Ludo Hemelaer, Jan Hendriksen,
Maurice Hoffmann, Karen Kroese,
Frans van Pelt, Marja Plugge en
Ed Stikvoort

EINDREDACTIE
Ingrid Renirie

FOTOGRAFIE/ILLUSTRATIES
RWS Zeeland, RIKZ Middelburg,
ministerie van de Vlaamse
Gemeenschap

VORMGEVING EN PRODUCTIE
ADZ, Vlissingen

OPLAG
2500

OVERNAME VAN ARTIKEL
Overname van artikelen is
mogelijk met bronvermelding en
na toestemming van de redactie.

ISSN 1382-9513